

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտերծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

սպասման է և տարածել նյութը ցանկացած մեդիայով կամ կոդով
մեդիայով կամ օգտագործել առկա նյութը առերժեքում համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Արմ. Ը

ԲԵՆԻԿ Ծ. ՎԱՐԴԱՊԵՏ

206

բ-49

Դ Ի Մ Ո Ի Մ

===== Հ Ա Յ =====

ՔԱՅԱՆԱՅՈՒԹՅԱՆ

—————

Գեորգիաի II-րդ տպարան:

ՅԵՐԵՎԱՆ.

1924.

ԲԵՆԻԿ Ծ. ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՐԵՔԵՐՑԱՍԻՄԱԶ

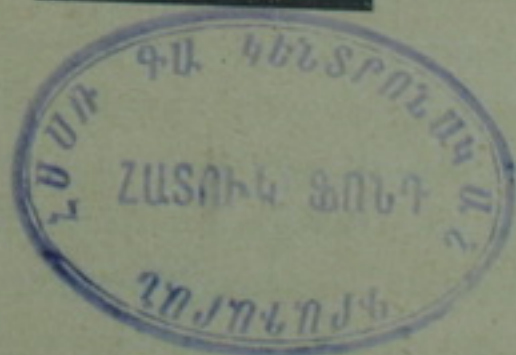
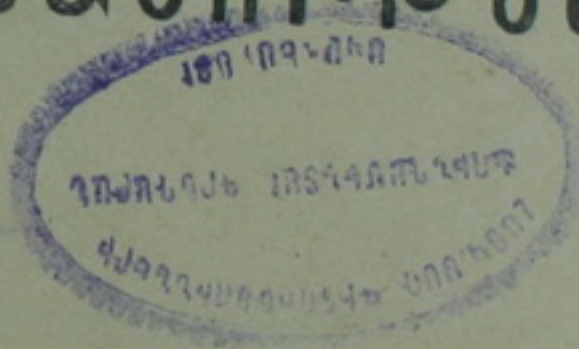
281-6

Բ - 49

Դ Ի Մ Ո Ի Մ

ՀԱՅ

ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹՅԱՆ

Պետհրատի II-րդ տպարան:

ՅԵՐԵՎԱՆ.

1924.

Քահանա յեղբայրներ.

Հոգուս մեջ կուտակված շատ մտքեր ունիմ, վոր
կուզեյի հաղորդել ձեզ, բայց հնարավորություն չունիմ
ձեզ բոլորիդ մեկ տեղ տեսնելու. ուստի պարտք հա-
մարեցի այս համառոտ թղթով խոսել ձեզ հետ գոնե
մի քանի կարևոր հարցերի մասին:

Քրիստոսի Ավետարանը և առաքելական թղթերը՝
հավատացյալներին բարոյապես ղեկավարելու համար,
ձանաչում յեն միայն յերեցներ (քահանաներ):
Յեպիսկոպոս, քորեպիսկոպոս, վարդապետ անունները,
վոր հետո յեն մտել և դասակարգություն ստեղծել,
առաքելական դարում մեկ իմաստ ունին. ամեն յերեց
յեպիսկոպոս եր, վարդապետ եր. չը կար խտրություն,
չը կար մեծ ու փոքր, չը կար տեր ու ծառա. բոլորն
ել հավասար եյին մի հոր վորդիների նման, յեղբայր-
ների նման հավասար իրավունքներով և նման պար-
տականություններով:

Յերեցությունն ել վարձու պաշտոն չեր, ցմահ
կապանքներ չուներ, այլ ազատ կոչումն. և այդ ազատ
կոչման մեջ նա ավելի լավ եր ապրում, քան վարձու
պաշտոնյան:

Յերրորդ դարում աշխարհիկ իշխանության կազ-
մակերպության ձևով և նրա ազդեցությամբ, Ավետա-
րանի վորդու հակառակ կազմվեց հոգևոր նվիրապետու-
թյուն աստիճաններով, դասակարգերով, հրամաններով
և հղանդությամբ և համապատասխան տիտղոսներով՝
«Նորին Սրբություն», «Նորին Բարձր Սրբազնություն»,
«Նորին Գերաշնորհություն» «Նորին Սրբազնություն»
«Նորին Բարձրապատվություն», «Նորին Արժանա-

պատմութիւն»։ քահանային կոչեցին «Նորին Բարեկրօնութիւն»։

Ի՞նչ եք կարծում, ի՞նչ կանեյին առաքյալները, յեթե Քրիստոսը համաձայներ խոստանալ Ջերեթիայի վորդիներին՝ Հակոբոսին և Հովհաննեսին, նրանց մոր խնդրանքով, բարձր աթոռները տալ իր մօտ, իր թագավորութեան մեջ։ Անշուշտ կասեյին՝ եղ ի՞նչ ես անում, վարդապետ, մենք ես անիրավ աշխարհի տիրող ու տանջող մեծերից ազատվելու համար թողինք մեր ձկնորսութիւնն ու յեկանք քս յետևից, հրապուրվելով քո խոստումով թե՛ քո թագավորութեան մեջ հավասարութիւն և արդարութիւն կը լինի. այժմ դու ե՞լ ես ուղում մեծ ու փոքր, տեր և ծառա ստեղծել. վոր եղպես ե՛ մենք կը գնանք մեր ձկնորսութեան։

Անշուշտ այսպես կասեյին և կանեյին։

Ի՞նչ եր անում Հիսուսը՝ դուք բոլորդ հավասար եք. անմիտ ե նա, ով կամենում ե մեծ լինել այս աշխարհի իմաստով, ով վոր կամենում ե իմ թագավորութեան մեջ մեծ լինել, նա ամենքին պիտի ծառայի։

Հակառակ Քրիստոսի այս մեծ գաղափարի, քրիստոնեյական յեկեղեցին ստեղծեց կենդանական իշխանութիւն բարձրագիւր աթոռներով, վորին ստրկական ծառայութեամբ յենթարկվեց յերեցութիւնը, այն կոչմնավոր յերեցութիւնը, վորի վրա յե կանգնած կենդանի յեկեղեցու, ժողովրդի հավատը։

Հոգևոր կենտրոնական իշխանութեան լուծը հետըզհետե ծանրացավ քահանայութեան վրա, կազմվեցին ստրկացնող որենքները և նա տաքավ այդ ստրկական վիճակը հակառակ իր կոչման և սովորութեամբ հաշտվեց դրութեան։ Նա այլևս ազատ առաքյալ չեր, այլ կամակատար ծառա հոգևոր չինովնիկութեան։

Վերջին մի քանի տասնյակ տարիներում հայ քահանան իր բարոյական ու նյութական կացությամբ ամենաարհամարելի դասն յեղավ հոգևոր վերին դասերի առաջ:

Ո՞վ է ձեզնից այն բախտավորը (բացի կոնսիստորիալի անդամներից, վոր առաջնորդների աչքերն են ու ձեռքերը միայն ձեր թերությունները տեսնելու և ձեզ ճնշելու համար), վոր մի քաղցր վերաբերմունք տեսած լինի, մի մարդավարի խոսք լսած լինի հոգևոր իշխանավորներից, յեթե դատարկ ձեռքով էք ներկայացել: Հավատացած եմ վոչ վոր:

Դուք՝ ժողովրդի հետ ձուլված քահանաներ, միայն մոռացության, արհամարանքի հանգամանք ունեք այդ իշխանության առաջ:

Միթե չեք հիշում թե ինչպես որերով, ժամերով քարշ եք յեկել յեպիսկոպոսների դռներում, վոր ձեզ ընդունեն ձեր դարդը լսեն. միջնորդներ եք ձգել կոնսիստորիալի հպարտ անդամներին, կամ յեպիսկոպոսի ծառայի բռնը մի բան եք սլլացրել, վոր հաջողի ձեզ դողեղող ներկայանալ:

Ձեր այդ ընդհանուր դրության պատկերը ձեր առաջը դնելու համար հարյուրավոր դեպքերից մեկը՝ մի որինակ պատմեմ մի քահանայի պատմած:

«Շատ աղքատ եմ, մուրալ ամաչում եմ. ժողովուրդն արդյունք չի տալիս, տերտերությունն ինձ ես որի հասցրեց: Մեկ որ կնոջս ասացի՝ այ տիրուհի յերեք գրվանքս յուղ ունինք և մեկ հավ. արի դու հավը կարմրացնենք, յուղն ել վերցնենք յես ու դու գնանք սրբազանի մոտ: Կինս հավը գրկեց, ես ել յուղը. դե դատարկ ձեռքով իշխանավորին ներկայանալ չի լինում: Գնացինք վոր իմ ու կնոջս մերկությունը աչքով տեսնի: Իմ քահանա լինելս յերևում եր միայն մի

ցնցոտի գլխարկից. մնացած շորս բանվորի ցնցոտի
յեր: Գնացել էյի վոր խնդրեմ հայ տերտերների հա-
մար Անգլիայից ստացված քառասուն բեռ կտորներից
մի վերարկացու տա, վոր քուրջերս ծածկեմ:

Նստանք դուռը. յեկան ու գնացին, գնա-
ցին ու յեկան՝ կին մարդ, աղջիկ, ծառա. մենք
նստած ենք ժամերով. կոնսիստորի անդամին են
հայտնել խնդիրս. վերջը գլուխդ ինչ ցավացնեմ, կոն-
սիստորի կռկիկ հագնված անդամը դուրս յեկավ
բղավեց վրես, դուրս գնացեք, բոլ չե նստեք մթնուպի
պես, կտոր չը կա: Ամոթահար, խայտառակված, վեր
կացանք ընկանք ճամբա, անիծելով են որը վոր տեր-
տեր յեղա: Յեղբայրներ, դուք սրանից ել ավելի
սրտաճմլիկ որինակներ գիտեք. բայց մի քանիսն ել
բերեմ:

Գնում եմ լեռնային ճանապարհով. հեռվում նկա-
տում եմ մի ճամբորդի, քայլերս արագացնում եմ, վոր
հասնեմ ու խոսակից գտնելով մենակության ճանձ-
րութիւն փարատեմ: Հասա. գրգռված հագուստով,
տրեխները ծակ, մատները դուրս ընկած մեկն է ճամ-
բորդը, միայն գլխին քահանայական գլխարկի խոնա-
ցած, քրտինքի կեղտով փայլուն մի գլխարկ կա: Բա-
րե տվի. տերտեր ես, հարցրի: Հա, տերտեր եմ,
բայց տերտերությունիցս մնացել է միայն ես գլխարկի
կտորը, ախ քաշելով պատասխանեց ջահել տերտերը.
հիմի իսկապես մշակ եմ, գնացել էյի արան հունձ անե-
լու, վոր մի քանի լիտր ցորեն աշխատեմ յերեխաներս
պահելու համար: Յես շատ ապահով յերիտասարդ էյի-
լով յերկրագործ. տերտերի թոռ էյի, ստիպեցին թե,
քահանայի՝ ցեղ ես՝ դու տերտեր յեղիր: Յերեք տարի
գնացի ու յեկա գործիս համար՝ գործակալին, սինոդ,
կոնսիստոր: Ծախեցի յեզներս, կովերս, բոլորը տվի

նրանց, վերջապես տերտեր յեղա: Հիմի ել ապրուստ
չունիմ, ժողովուրդը տուրք չի տալիս, Եջմիածինն ել
խակի չի հարցնում թե տերտերներս ապրում են թե
մեռնում: Ահա եսպիսի տերտերներից մեկն ել ես եմ:

Մի ուրիշ քահանա՝ Ալիքուշակ գյուղից, դառն
աղքատության յերեսից ենքան բանեց Սարգարապա-
տում, վոր ուժասպառ յեղավ, վերադարձավ ու խակույն
մեռավ, սովի գրկում թողնելով իր յերեխաներին:

Մի յերկրորդ, վոր ուսել է Ճեմարանում մինչե
վեցերորդ դասարան, այսոր շրջում է ցնցոտիների
մեջ, վոր ծածկված են հին գյուղական ռեսների կա-
պույտ պալտոյի հնոտիով ու դարդարված է փայլուն
կոճակներով, իր դարդն է լալիս. «առաջ քահանա եյի
և ուսուցիչ. վերջինս բովանդակության եր տալիս իմ
գոյության, ոռճիկն ել բավարար եր, ապրում եյի.
այժմ վոչ ժողովրդից ոգուտ կա, վոչ ուսուցչություն:
Հոգուս մեջ ել մի կռիվ կա. ախր շատ ծես վոր կա-
տարում եմ, չեմ հավատում, կեղծիք եմ անում ու
ինձնից ամաչում. դե ես մեր վարդապետ յեպիսկոպոս-
ներին ել գիտեմ, նրանք ել չեն հավատում. բայց
նրանց անհավատ արարքը ազգը առատ վոս-
կով է վարձատրում, իսկ մեր փեշակը՝ վոր նույնն է,
մեզ դառն աղքատություն է բերում:

Մի որ տղես ասաց. հայրիկ, յես ուզում եմ կոմ-
սոմոլ դառնամ, միտք արի ու պատասխանեցի, գնա,
վորդի. գնա ժողովրդի հետ, մենք ել ժողովուրդ չու-
նենք: Յես ել մտածում եմ վերարկուս հանեմ, վար-
ժապետ դառնամ, թե չե ախր իսկի բանի պետք չեմ
ու քաղցած, բա մեղք չեն իմ յերեխաները»:

Այսպես արհամարված եք դուք, քահանա յեղբայր-
ներ ու այսպես խեղճ: Մի բացառություն կարող եք
ցույց տալ միայն. այդ ձեր ձեռնադրության նախորդ

որն է, յերբ վոսկի եք համբել սրբազան հայրերի առաջ, յերբ ձեզ սիրով են վերաբերվել և կամ յերբ ներկայացել եք բեռներով:

Խնչպե՞ս ցավում եմ, վոր մոռացել եք զխտակցել ձեր կոչումը, ձեր պատիվը:

Ախր դուք եք, վոր ձեր ժողովրդից հավաքել եք յուզ, պանիր, պտղի, աթոռահաս, հոգեբաժին, մատաղա ցու կով, վոչխար, դառ, ձու և հազար տեսակ՝ նվերներ այս ու այն պատրվակով, վոր ձեր իշխանությունը կուշտ ու կուռ ապրի, իսկ դուք ապրել եք հողագործի չարքաշ կյանքով և ժողովրդի կամավոր տուրքով, վոր այժմ փոխվել է անտարբերության և արհամարանքի:

Դուք ուրեմն ի՞նչ եք յեղել. միայն հոգևոր հարկահաններ հոգևոր պետերի համար, վորոնք առատության յեղջյուրից վայելել են առանց ճակատ քրտնեցնելու, իսկ դուք մնացել եք միշտ աղքատ և արհամարված: Ի՞նչ եք կարծում այսպե՞ս ե յեղել Քրիստոսի և իր աշակերտների հարաբերությունը: Ի՞նչ կանեյին առաքյալները, յերբ Քրիստոսը առատության մեջ ապրեր, իսկ աշակերտներին քաղցած թողներ: Յես գիտեմ ինչ կանեյին. նրանք՝ վոր ազնիվ ըմբոստացումով աշխարհի հզորների անարդարության դեմն յելան, կըմբոստանային իրենց վարդապետի դեմ և կասեյին՝ դո՛ւ, արդարության քարոզիչ, անարդարությունն էս գործում, մենք քեզ չենք ճանաչում:

Ձեր այժմյան տնտեսական վիճակը, յեղբայրներ, ծանրանում է սրտիս վրա. ձեր քահանայապետներն ու ղետացիները ձեզ համար «վողորմած սամարացին» չեն, այլ վիրավորող և ճանապարհի վրա ձգող անցնող:

Եղ զրկանքի և արհամարանքի փոխարեն դուք գոնե վորևե բան սովորել եք, ուսե՞լ եք ձեր իշխանա-

վորներին. հավաքել են ձեզ, հետաքրքրվել են ձեզնով ու ձեր ժողովրդով. յեկել են ձեզ ու ձեր հոտին այցելության: Ձեր ժողովուրդը, վոր գյուղից դուրս չի յեկել, վեղար տեսել է. վո՛չ: Բայց դուք գիտեք, վոր հին դարերում կաթողիկոսներն անգամ անձամբ շըրջում էին և՛ քարոզում և ուսուցանում:

Պարզ է ուրեմն, վոր վոչ մի կապ չը կա ձեր, ժողովրդի և հոգևորականության մեջ, բացի նյութական կապը, վորի քաղցրությունը միայն վերինն է վայելում:

Ձեզ առաջնորդներ են տալիս. ախր դուք վոչ մի ձայն չունեք, վոր կարողանաք ասել, այս առաջնորդը մեզ անհարմար է, մեր ցանկացածը տվեք: Յեւ դուք դեռ պարտավորվում եք այն բոլոր այլանդակությունները տանել, ծածկել, ինչոր ձեր առաջնորդների անձն է ստեղծում: Ձայն էլ հանեք ձեր պատիվը պատիժն է:

Այդպես չե՞, ուղիղն ասեք, ձեր խղճատանքին հարցրեք:

Այս վիճակը լքումն է վուել ձեզ վրա. չը կա այսոր մի քահանա, մանավանդ գյուղերում, վոր չանիծի այն որը, յերբ ցմահ քահանայության դատապարտվեց և զրկվեց թե բարոյական ազատությունից և թե հալալ աշխատանքից:

Հոգևոր բարձր իշխանությունը իր անպարտաճանաչության շնորհիվ, իր մեկուսացման մեջ իրապես բաժանվել է ձեզնից ու ժողովրդի զանգվածից և այդ պատճառով ժողովրդի կապը կրոնական կյանքի հետ կտրվել է:

Ծշմարիտ չե՞, որինակ, վոր վոչ մի մտավորական, ինտելիգենտ համարված մարդ իր ամբողջ կյան-

քում ձեր ժամը չի մտել և չի հաղորդվել: Ուրեմն մտա-
վորական դասի մեջ դուք ժողովուրդ չունեք:

Ճշմարիտ չե՞ վոր այժմյան ջահել սերունդը վոչ
ձեզ և ճանաչում, վոչ յեկեղեցին: Ուրեմն դուք գա-
լիք որերում ժողովուրդ չեք ունենա: Մնում են ծե-
րերն ու վշտացած հարուստները, վորոնց ժամ գալը
չի բղխում կրոնական զգացմունքից, համոզմունքից,
այլ կողմնակի, անցողական հանգամանքներից և ծե-
րության պարապ սովորությունից: Ախր, նրանք ել
իրենց վայելքի որերում յեկեղեցի չեյին գալիս:

Եդ մասն ել լիքն ե ավելի շատ սնտիապաշտու-
թյամբ, քան քրիստոնեյական գաղափարների վոզևո-
րությամբ, վորին ծանոթ ել չե: Մնտիապաշտու-
թյունը կայուն բան չե. այդ մի խավար ե, վոր շու-
տով կը չքանա գիտակցության և գիտության լույսի
առաջ: Ուրեմն դուք կը զրկվեք և այդ աղթավորնե-
րից: Ժողովուրդն իր ճամբով կերթա և դուք՝ ձեր.
ձեր ճամբեն անդունդով ե վերջանալու:

Հենց այժմ դուք յերգեցող չունիք, տիրացու չու-
նիք. դուք մենակ թե քահանա եք, թե տիրացու թե
ժողովուրդ: Ճիշտ չե՞:

Մի հարցրու թե ինչո՞ւ այդպես յեղավ: Շատ պարզ
պատճառով. վորովհետև յեկեղեցին, վոր միշտ ժողո-
վրդի հետ ե յեղել հնումը. այժմ իր ամբողջ կառուցու-
մով, իր հինցած ու այժմյան մտքին բան չասող ծե-
սերով հետ ե ընկել, դարձել ե կեղծիք: Յեկեղեցու վե-
րին շերտերը ապականել են իրենց պղծություններով,
կեղծիքով, գողությամբ, հղիացումով, ծուլությամբ:

Մարդիկ իրենց բանականությանը հակառակ բա-
նին չեն հավատում:

Ի՞նչ եք անում դուք, յերբ ձեր հինցած տունը
փլչելու վրա ե. խո չեք թողնի, վոր փլչի ձեր գլխին.

վոչ, դուք քանդում եք հինը, փթածը և նորն եք կա-
ռուցանում ավելի լավ ձևով:

Յեկեղեցին ել եղաւս ե. հինը նորով պետք է
փոխվի:

Եզ նորի հիմքը պետք է լինի նշմարելիքներ,
արգելքներ, լույսը, հավասարակշռությունը, սերը. ա-
հա ինչ վոր ավետարանական է յեվ անմահ: Ինչ վոր
կեղծիք է, այն գուրս պետք է ձգվի թե դավանանքից,
թե վարչականից, թե ծիսականից, թե կենցաղակա-
նից:

Ովքեր են կազմակերպել հինը, վոր մի ժամանակ
նոր է յեղել. ձեզ նման քահանաներ, վոր ձեզնից ա-
վելի լուսավոր չեյին. ինչու դուք այժմ չեք կարող վե-
րակազմել միայն ավետարանի հիմունքով:

Հին յեպիսկոպոսները այսպիսի պատժական ո-
րենքներ ել ունին քահանաների և ժողովրդի վերաբե-
րությամբ. ծեծել, աղվեսադրոշմ դնել ճակատին, ջի-
ւերը կըտրտել, բանտարկել և այլն:

Այդ որենքները պաշտոնապես փոխված չեն. բայց
չը կան: Ուրեմն ամեն հինը լավ չէ և փոխելը անհրա-
ժեշտ:

Դուք սրա վրա մտածեցեք և պահանջ դրեք յե-
կեղեցական ժողով գումարելու, ուր անելիքներ կը
պարզվին:

Մտավախությունը մի կողմ դրեք. թե հինը քան-
դենք, նորը չենք կարող շինել. միևնույն է հինը ան-
խուսափելիորեն քանդվելու ե, յեթե դեռ չի քանդվել:
Յեթե հայ ժողովրդին պետք է յեկեղեցի. նա իր ու-
ղած ձևովը կը շինի. իսկ յեթե պետք չէ, չի կամենա,
թող չը շինի:

Դուք ժողովրդի հետ ձույլ մնացիք. ձեր կյանքի

նպատակը դարձրիք ժողովրդին ծառայելը, ինչպես
վոր Ավետարանն և պահանջում:

Մի քարոզեք այն, ինչի վոր դուք չեք հավա-
տում և չեք կատարում. մի քաջալերեք սնտիապաշտու-
թյունը մի քանի կոպեկի համար, այլ ցրեցեք նախա-
պաշարմունքները, ժողովրդի բարեկեցության գործին
աջակցեցեք խոսքով և անձնական որինակով:

Մեր յերկիրն իր մոխրակույտից հարություն և
առնում, վերաշինվում և. չեք կարող աչք փակել,
խղճմտանք ծալել, վոր հսկայական ջրանցքներ են կա-
ռուցվում հսկայական անջրտի հողեր վոռոգելու համար,
դպրոցների ցանցով կապվում յեն իրար հետ գյուղ ու
քաղաք, ճանապարհներ են շինվում, ելեքտրական
լույսերն են ընդարձակվում, հիվանդանոցներն են
բազմանում, համալսարաններ են ստեղծվում, գրադա-
րաններ են հիմնվում ու ճոխանում աճող գրքերով և
այլն:

Վերաշինվող հայրենիքի վերաշինողներին, ով
կուզե լինի, սրտով ոգնեցեք և քաջալերեցեք անխար-
դախ կերպով:

Ով կը հանդիսանա մեր խեղճ յերկրի համար
«վողորմած սամարացի» նա մեր հարգանքին և արժա-
նի և աջակցության: Այդ և իսկական քրիստոնեյի
պարտքը:

Պահեցեք ձեր այս հավատը թե բարի, ժողովրդ-
դաշահ խոսքն ու նրա գործադրությունը, վոր բղխում և
սիրուց, հրաշք կը գործեն. և այդ տեսակ հրաշքի մեջ
կը բարձրանաք դուք և ժողովրդին սիրելի կը դառնաք,
վորովհետև նրա հետն եք. և դուք քաղցած չեք մնա:

Այլապես ձեր վերարկուն նախատանքի վերարկու
կը մնա և ձեր բաժինը դառն հիասթափությունն և
և ծանր զղջումը:

Յեթե այդ վերարկուն նախատական ե և ձեր ներքին մարդը բողոքում ե նրա դեմ ու դուք նրա մեջ հարուժյուն առնել, վերափոխվել չեք կարող, հանեցեք. թող վերարկուն և շքեղ զգեստը հագնեն նրանք, վորոնք արտաքին փայլով մի ապականված հոգի և մարմին են ծածկում: Մի վախենաք, դուք նրանցից բարձրը կը մնաք:

Դուք գիտեք, վոր Եջմիածնի ամենալնտիր վարդապետները վերարկուն հանեցին ու գնացին դեպի մայր ժողովուրդը, բայց նրանք միշտ բարձր մնացին ձեզ տիրող յեպիսկոպոսներից: Նրանք մի հանցանք ունին, վոր անձայն գնացին. բայց այդ ել մեղմանում ե այն հանգամանքներով, վոր նրանք չեյին կարող ձայն հանել, վորովհետեւ Սինոդը կը գրեր նահանգապետին և վերջինս նրանց բանտը կը տաներ: Սոսկաւորական որինակներ ունինք, վորոնք ցույց են տալիս թե հրապարակում և աղանջե աղանջ ազատություն շշնջացող և բռնության դեմ բողոքող Սինոդը ինքը Քրիստոսի մարդասիրությանը և բոլոր ափանդներին դավաճանելով, ամենադաժան բռնություններն ե գործ դրել:

Ձեզ մեկն յիշեցնեմ. 1850-ական թվականներին տեղեկանում են, վոր Արխավալի գյուղում մի քանի տուն թոնդրակեցիք կան, վորոնք յեկեղեցու ծեա, արարողություն չեն ճանաչում: Սինոդը բողոքում ե նահանգապետին: Նահանգապետը նրանց բանդն ե լցնում. Սինոդը այդ պատժով չի բավականանում. դիմում ե նորից նահանգապետին և պահանջում վոր նրանց մահվան պատիժ տան:

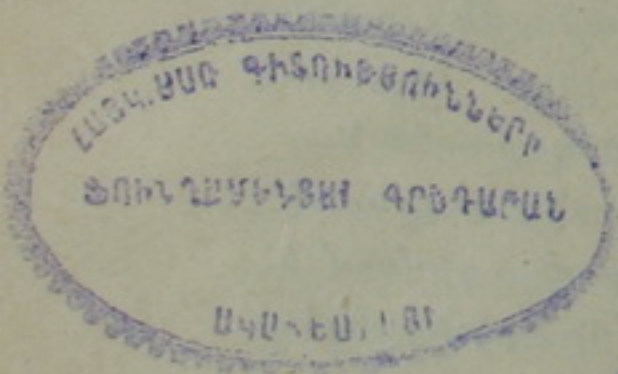
Մեր սրբազանների դաժան անգթությունից և բռնությունից շատ ժամանակ չե, վոր յերկու թուլակամ ջահել վարդապետներ պարանով կախվեցին ու

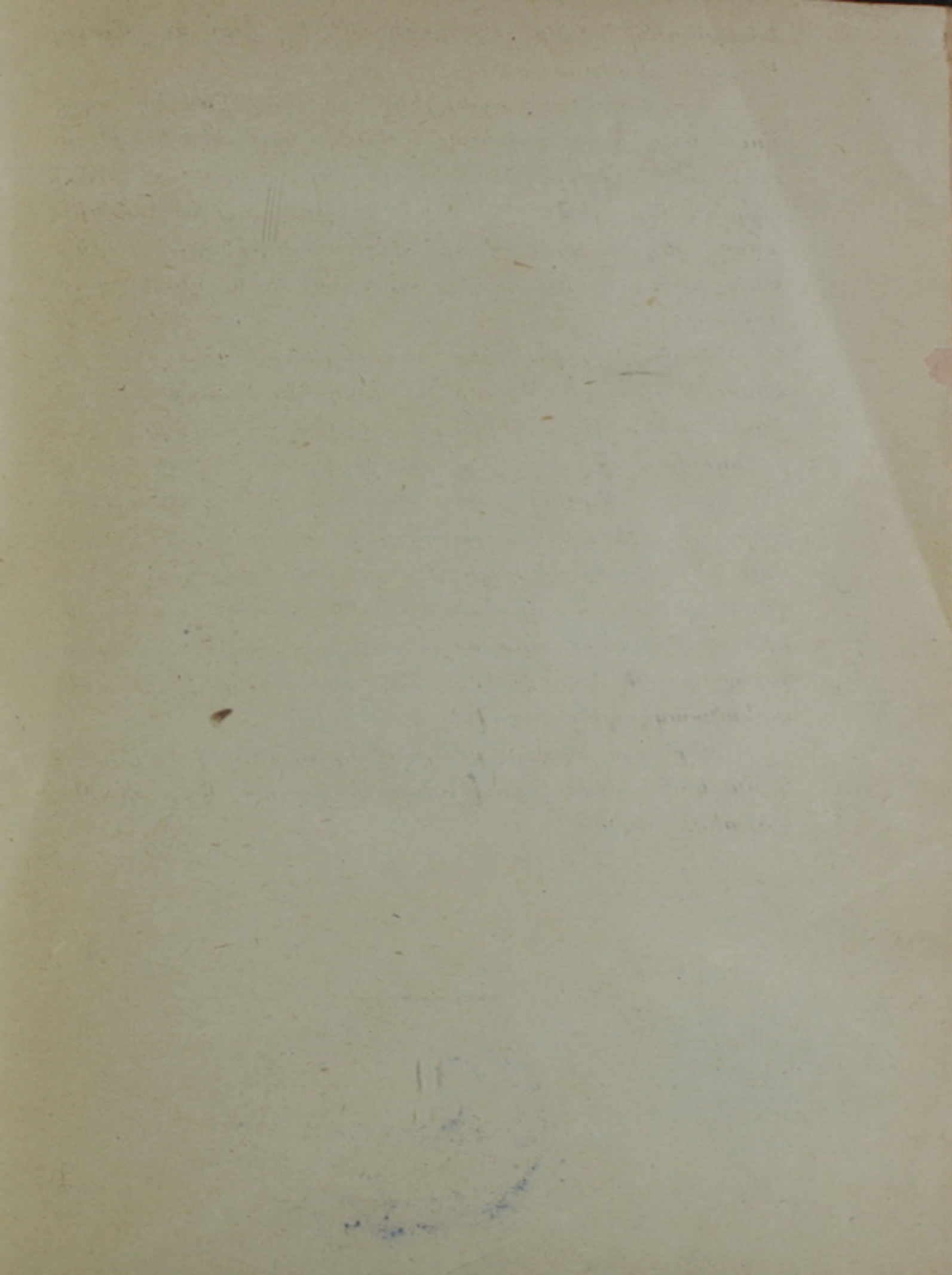
խեղդվեցին. մեկը եջմիածնում՝ իր խցում, մյուսը
Մուղնու վանքում:

Մի վախենաք նրանցից, ձեր մարմինն են սպա-
նում սովով. այլ վախեցեք նրանից, վոր ձեր հոգին ու
ու մարմինն իրար հետ գեհենն են ձգում. և ինչ ե
այդ գեհենը, յեթե վոչ ձեր հոգու հակառակությունից,
առաջ յեկած տանջանքը, խղճահարությունը, ամո-
թանքը, վոր ուզեք չուզեք պիտի տեսնեն, զգան և ու-
րիշները:

Քաջացեք, քահանա յեղբայրներ, գոտևորվեցեք
Հիսուսի ճշմարտությամբ և արդարությամբ, հարու-
թյուն առեք թմրությունից, լցվեցեք առաքելական
խանդավառությամբ և պահանջեցեք ձեր յեկեղեցուց,
ձեր իշխանությունից, ձեր նյութական խեղճության
բարեփոխություն, պահանջեցեք նրանից հոգիների
վրա բռնանալու վերացումն, պահանջեցեք կենդանի
գործ հոգուտ ժողովրդի, պահանջեցեք վերջ տալ ավե-
րին ու թալանին, կաշառքին ու պղծության, պահան-
ջեցեք փտած հնի վերացումն, պահանջեցեք յեկեղե-
ցական-ազգային ժողով:

Ձեր այս արդար պահանջներին և հայ ժողովրդի
կրոնական լուսավորությանը ընդառաջ կգա և ձեզ
կաջակցի սիրով:

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0062260

-3014

A $\frac{1}{18514}$

Գիրք 10 կուպ.

Դիմել գրադատաներին: